

Budavári Hírmondó

Budavári Evangélikus Egyházközség Hírlevele

XIX. évfolyam 2014/3. szám **Ősz**

Óvakodjunk tehát, hogy Wittenbergből ne hogy Kapernaum legyen. Jól látom, hogy sokat tudtok beszélni arról a tanításról, melyet prédikáltak nektek a hitről és a szeretetről. Ez nem is csoda. Ha már egy számár is bőgi a Biblia szövegét, hogyan tudnátok ti is ezeket a tanokat és ígéket hirdetni vagy tanítani? De, kedves barátaim, az Isten országa, mely mi vagyunk, nemcsak beszédből és szavakból áll, hanem cselekedetekből, tettekből, munkából és gyakorlatokból is.

Luther Márton: *Nyolc böjti prédikáció*

Három hónap – három ige

Szeptember igéje: „*Légy erős és bátor, ne félj, és ne rettegj!*” (1Krn 16,23) A szeptemberi indulásnál jó hallani ezt a bátorítást. Hisz a nyár a lazítás ideje is volt. S most, hogy újra a nyakunkba szakadt a tanév, szükségünk van az erőre. A visszanyert erővel indulhatunk. Mert Isten kegyelme az, hogy a szabadság édes-áldott pillanatai energiát adnak a léleknek, a pihenés órái és napjai felüdítik a testet. S a megfáradt cammogós lépteink újra fűgébbek lesznek. De tudjuk, hogy az emberi erő nem elég ahhoz, ami ránk vár! A nyári pihenés rekreáló hatása is gyorsan elillanhat, amikor akadályokkal és terhekkal találkozunk. Nem véletlenül énekelte meg Luther a 46. zsoltár parafrázisában: Erőnk magában mit sem ér! S a tanévkezdés havában, majd a reformáció havában, később az ősz borongós temetőjáró havában ezzel a tudattal járhatunk: Erőnk magában mit sem ér! Mi csakhamar elesnénk....

Új tanévet, új munkaévet tehát nem emberi erővel és nem emberi lendülettel kell kezdeni. Október igéje így bátorít: „*Gyönyörködj az Úrban, és megadja szíved kérését!*” (Zsolt 37,4) Amikor az ember ráeszmél arra, hogy az ő képessége és az ő tehetsége véges, léte a bizonytalanság remegő deszkáján hanykolódik, akkor nem tud és nem is tehet másként: rátekinthet a nála erősebbre! A Hatalmasra, a Teljesre, az Örökkévalóra, a Szentre, RÁ, aki fölötté áll mindennek, és aki által mégis áll minden – rábízta az életét.

Luther életében akkor kezdődött ez az Istenre gyönyörködés, amikor a joghallgatóként először feledkezhetett bele az egyetem könyvtárában a szentírási történetekbe. Addig el sem tudta képzelni, hogy a Szentírás szereplői ugyanolyan gyarló, el-elbukó emberek, mint mi, mégis elhívta, kiválasztotta, szolgálatba állította és tartotta őket Isten. Nem abban van az Isten kegyelme, hogy néhány glóriás szenttel akarja a világot megváltoztatni, hanem abban, hogy azokat is szereti, akik nem érzik magukat szeretetreméltónak, azokat is elhívja, akik

emberi szemmel kicsik és méltatlanok lennének. Ezt az üzenetet érdemes ma is komolyan venni.

Látható, hogy a társadalom jelentős átalakuláson megy át. Az internetes, virtuális térben mindenki lehet szuperhős, mindenki lehet szépségkirálynő. Szociológusok, pszichológusok elemzik az internet és rajta a Facebook hatásait az emberi jellemre és érzületre. Az már most mindenképpen kimondható, hogy a kevés elismerést és törődést kapó ember lesz rabja a virtuális világnak, és a selfiek (önmagáról készített telefonos fotók) közzétételével, ha csak néhány percre is, de középpontba kerülhet, és elismerést kaphat. Ó, a balga ember, aki ahelyett, hogy az Istenben gyönyörködne – és felfedezné azt, hogy Isten szereti –, önmagában akar gyönyörködni, hogy végre szeressék! Ha erőnk magában mit sem ér, akkor arra kell tekinteni, aki mégis meg tud tartani, meg tud menteni, meg tud szabályozni: aki küzd értünk! Jézusra!

S november igéje kinyit bennünket: ha gyönyörködünk az Úrban, akkor megtaláljuk a feladatainkat is: „*Tanuljatok jól tenni, törekedjétek az igazságra, térítsetek jó útra az erőszakoskodót! Védjétek meg az árvák jogát, az özvegyek peres ügyét.*” (Ézs 1,17) Az élők, a velünk élők felé fordul az, aki gyönyörködik az Úrban, és meglátja, hogy hol kell tennie az igazságért, a békéért, az indulatok visszaszorításáért és a rend helyreállításáért. Amikor majd novemberben, a reformáció napja után megállunk szeretteink sírjainál, legyünk hálásak azért, amit tőlük az irgalom cselekedeteiként kaptunk, de ne ragadjunk le a síroknál. Az elmentek mellett való csendes emlékezés fordítson azok felé, aki még itt vannak velünk, és akikért tennünk kell, hogy jobb legyen a világ. Ehhez, az Isteni szeretetből fakadó irgalmassághoz kaphatunk erőt Krisztus keresztyéből, amelyet a reformáció újra hangsúlyossá tett. Az előttünk álló hónapok igéi így segítsenek bennünket a hétköznapokban!

Bence Imre

TEOLÓGIA MINDENKINEK**Mindenszentek – Halottak napja
– Halloween**

Mit kell tudni a keresztény hívőnek a halottakról?

Október utolsó és november első napjain az emberek meglátogatják elhunyt hozzátartozóik sírját, virágot visznek, gyertyákat, mécseseket gyújtanak az emlékükre. Ezt a szokást nem csak a katolikusok tartják, hanem a protestánsok is átvették.

Két ünnep van ilyenkor: november 1. a Mindenszentek, és november 2. a Halottak napja.

A **Mindenszentek** (latinul *Festum Omnium Sanctorum*) a korai kereszténységben alakult ki. A hitükért vértanúságot szenvedettek először példaképként tisztelték, és mártírhaláluk napján megemlékeztek róluk. Összegyűltek a sírjuknál, ahol igehirdetést tartottak, felemlegették életpéldájukat, és úrvacsorát is vettek. A későbbiekben már csak rájuk alkalmazták az eredetileg minden hívőre szóló „szent” megjelölést. (Szent az, ami az Istené). Úgy tartották, hogy ezek a mártírszentek különösen kedvesek, közel állnak Istenhez. Ebből következett, hogy elkezdtek imádkozni hozzájuk, közbenjárásukat kérték. A naptár egy idő után szüknek bizonyult, hogy minden szentnek külön napja legyen. Egy napot kellett választani a „kimaradtaknak”, ez lett Mindenszentek napja, eredetileg május 13-án.

III. Gergely pápa az ünnepet kiterjesztette a „Szent Szűznek, minden apostolnak, vértanúnak, hitvallónak és a földkerekségen elhunyt minden tökéletes, igaz embernek” tiszteletére. IV. Gergely pápa 835-ben egyetemessé tette, és ettől kezdve november 1. lett az új időpontja.

A **halottak napja** (latinul *Commemoratio Omnium Fidelium Defunctorum*) szintén önálló ünnep. Már az ókori Rómában is emlékeztek elhunyt szeretteikre, a Feriát február 13-21. között tartották. Virágokat, sőt és ételeket tettek a sírokra a halott számára. Ez a megemlékezés jóval később épült be a katolikus egyház szokásai közé (először 998-ban ünnepelték). A halottakról, elhunyt szeretteinkről való megemlékezés, az értük való közbenjárás a tisztító tűz katolikus hittételén alapul. Azoknak, akik Isten kegyelmében hunytak el, de törlesztendő bűn- és büntetéstéher van még lelkükön, Isten színe előtt meg kell tisztulniuk. Lelkileg nagy vigasztalás a hátramaradottaknak, hogy tehetnek valamit elköltözött szeretteikért imával, vezekléssel, szentmisével. A halottak napi gyászmisék az engeszteléstől, az örök életről és a feltámadásról szólnak.

A **ma divatos Halloween** pogány eredetű, elnevezése az angol *All Hallows Eve* kifejezésből származik, amely magyarul annyit tesz: mindenszentek éjszakája. Ez a kelta vallásban a kóbor lelkek éjszakája, amelyet a kelta naptár újévét (november 1.) megelőző október 31. éjszakáján

tartottak. Úgy hitték, hogy az abban az esztendőben elhunyt lelke az év utolsó éjszakáján vándorol át a túlvilágra. Ezért a kelta papok, vagyis a druidák világosságot gyűjtöttek, hogy megkönynyítsék útjukat, ételt és állatot áldoztak, hogy jól érezzék magukat, és ne bántsák az élőket. A Kr.u. 5. század második felében Írországból létrejött a kereszténység és a kelta pogányság keveréke, amely ma is meghatározza a halottakkal kapcsolatos vélekedéseinket. Ezek a halottak napi szokásainkban ma is tükröződnek. A gyertyák a halottakért égnek, mivel a tűz megtisztulást hoz számukra. A gyertyák célja – a megemlékezésen túl – az, hogy a kóbor lelkek könnyebben visszataláljanak sírjaikba és ne kísértsék az élőket. A sírok megtisztításának és feldíszítésének eredetileg az volt a célja, hogy a halottak szívesen maradjanak lakhelyükben.

Mindezeket tudva látjuk tehát, hogy a halottakkal kapcsolatos hiedelmeink, szokásaink nagyon eltérnek a Biblia halottakról szóló tanításától. **Hogyan viszonyuljunk hát helyesen a halottainkhoz?** A kérdésre igencsak hosszú választ volna szükséges adni, a Hírmondó lehetőségéhez képest azonban csak téziseket mondhatunk.

Mindenekelőtt e nap örömezenetét kell ismernünk és megélnünk, elhunyt szeretteinkre emlékeznünk, és a még élőknek bizonyosságot tennünk az örök élet hitéről. Tudnunk kell, hogy a halottaink nem a sírban vannak! A testük ott van, de ők maguk már Istennél vannak. Miért keressük a holtak közt az élőket? Nincsen itt – feltámadt – mondta az angyal Jézus sírjánál. A halottaink még nem támadtak fel, de Istennél várják a feltámadást.

Ez a nap arra való alkalom és kötelesség is, hogy hálát adjunk Istennek azokért, akikkel megajándékozott minket, amíg velünk voltak. Együttal rendezhetünk is megszakadt kapcsolatokat. Megbocsáthatunk azoknak, akik vétkeztek ellenünk, és Isten előtt bűnbánatot gyakorolhatunk azért, hogy rendezetlen ügyeink és pótolhatatlan mulasztásaink vannak, melyeket az elhunyttal lezárni és megcselekedni nem lehet többé, és melyre már csak egyedül Isten adhat bocsánatot és felmentést. Így lehet a temető csendje egy felszabadító találkozás Istennel, és a hálaadás helye.

Amit semmiképpen ne tegyünk!

1. Ne ápoljunk halottkultuszt! A hívő ember is rendben tartja elhunyt szerettei sírját, de nem jár ki naponta „hozzájuk”. Nem is rendezünk be otthon „házi oltárt” halottainknak. Ezért nem tartom helyesnek azt az új keletű szokást, ha a halottak hamvait valaki otthon tartja.

2. Szabad gyászolni, sírni, de nem szabad kétségbe esni. Természetes, hogy szomorkodunk, de úgy, ahogyan Pál apostol tanítja az 1Thess 4,13-ban: mint akiknek reménysége van.

3. Fogadjuk el Istentől, hogy akit szerettünk, véglegesen elszakadt tőlünk. Ezért emlékezhetünk

rájuk, de nem beszélgetünk a halottainkkal, ezt spiritizizmusként ítéli el a Biblia.

4. Nem imádkozunk a halottainkért. Nem mondatunk misét az üdvösségükért. A halál lezárta az időt, véget ért a megtérés lehetősége, nem lehet változtatni az Istenhez való viszonyon. Van összefüggés a földi életünk és az öröklétünk között. Akinek már itt közössége van Istennel, annak lesz odaát is. Aki itt visszautasítja Őt, az nélküle marad ott is. Azt azonban, hogy kinek milyen volt a hite, nem mi ítéljük meg, egyedül Isten. Amikor megemlékezünk imádságban halottainkról, akkor azt a reménységünket fejezzük ki, hogy hisszük, Jézus Krisztus elhunyt szereteteinkért is meghalt, mérhetetlenül kegyelmes, ezért röviden irgalmába ajánlhatjuk halottainkat.

5. A *Halloween* pogány, babonás, okkult-spiritizta szokásaitól pedig tartsuk távol magunkat, mert ezek Isten igéje szerint „utálatosak” az Ő szemében.

Balicza Iván

Főállású hitoktató a gyülekezetünkben

Nagy örömmel és várakozással készülök hitoktatói munkám végzésére a Budavári Evangélikus Gyülekezet meghívása és megbízása alapján.

Három gyermekes édesanya vagyok. Szakmai végzettségemet tekintve:

evangélikus lelkész és gyógypedagógus. Szolnokon, Dunaegyházán és Apostagon végeztem lelkészi szolgálatot. Jelenleg Budapesten élek, gyógypedagógusként dolgozom. A pszichopedagógia mellett az autizmus spektrum zavar a fő szakmai területem, az utóbbi években főként autizmussal élő gyermekekkel és tanulókkal foglalkoztam; illetve az elmúlt tanévben kezdődött erkölcsstan oktatását is végeztem.

Nagyon örültem Bence Imre esperes-lelkész úr felkérésének: a 2014/15-ös tanévben vállaljak hitoktatói szolgálatot a gyülekezet területén működő iskolákban. Az örömöm mellett vívódtam is: állandó, stabil, szakmailag elismert állást adjak fel a még csak kialakulóban lévő, bizonytalanabb hitoktatás miatt?

Döntésem a hitoktatás javára dőlt el. Most izgatottan várom a tantárgy tanításában rejlő kihívásokat, mely érzés csak mélyült azóta, amióta megismerkedhettem a tankönyvekkel is.

Ebben a tanévben rejtelmekkel teli útkeresés vár ránk. Kezdetként közös kincskereséssel próbálunk rábukkanni a *kincsesládára*, s az abban rejlő kincsekre, valódi értékre: van Valaki, aki személyesen megszólít minket, akinek a gondviselésére minden élethelyzetben számíthatunk. A *hit útjain* tovább barangolva távoli tájakkal és távoli emberekkel ismerkedünk, melynek során rádöbbenünk arra, hogy ez az út néha bizony nehéz, akadályokkal, buktatókkal terhelt, de van Valaki, aki mindennek ellenére megbocsát, sőt újból és újból felkínálja kegyelmét, az új élet lehetőségét. Később *hajóra szállunk*, folytatjuk felfedező utunkat, melyen elgondolkodtató kérdésekkel szembesülünk, s válaszadásaink közepe eldönthetjük, hogy mit viszünk magunkkal, s egyáltalán hogyan vegyünk részt ezen az úton, miközben a jó szélre várunk, hogy utunkon kalandozva megérezhessük a cselekvő Isten mindent felülmúló szeretetét. Majd a valódi kincset, az új kezdet lehetőségét, Isten mindent felülmúló szeretetét megismerve, elfogadva és befogadva: eljutunk arra a felfedezésre, hogy talán valóban érdemes *szövegére lépni Vele*; a Bibliát kezünkbe véve megtapaszthatjuk Isten világot teremtő, fenntartó munkáját választott népe történetén keresztül. Majd folytatjuk *Isten-keresésünket* magunkban, a világban, a társadalomban, a közösségekben, kapcsolatainkban, a vallások sokszínűségében és az egyházban. Végül a *Bibliához közelebb* kerülve, mint történelmi dokumentumot vizsgáljuk meg: hogyan keletkeztek, íródtak könyvei, hogyan formálódott Isten megszólító igéje nemzedékeken keresztül. Rádöbbenünk arra a felismerésre, hogy a Biblia nem egyszerűen egy könyvgyűjtemény a megszámlálhatatlan könyvek sorában, hanem Szentírás, mely egész életünkre és emberi mivoltunkra hatással van. Utazásunk pedig nem érhet véget az utolsó kicsengetéssel, hiszen a hit nem egyszerűen betanult és megtanult szövegek tárháza, nem felhalmozott tudásanyag, hanem mindennapjainkat, érzéseinket, vágyainkat, viszonyulásainkat, döntéseinket, kapcsolatainkat, emberiségünket meghatározó viszony Istennel és teremtett világával.

Isten legyen velünk útkeresésünk rejtelseiben, s Isten legyen velünk döntéseink helyességét illetően.

Vilmos Andrea

Vilmos Andrea főállású hitoktatón kívül Molnárné Varró Mária, Hegedűs Zsuzsanna, Manhardtne Szlovák Katalin és Kruchió Bianka oktat az I. és II. kerületi iskolákban hit- és erkölcsstant. A 2014/15-ös tanévre 40 elsős, 25 második osztályos, 10 ötödik és 5 hatodik osztályos tanuló jelentkezett evangélikus hit- és erkölcsstan oktatásra, 14 oktatási intézményben.

Félidőben 2017 felé

Egyházunk büszke arra, hogy már az 1520-as években voltak olyan lelkészek és tanítók, akik Budán és más városokban a reformáció szellemében prédikáltak és tanítottak. Közülük többen személyesen Luther és Melanchthon tanítványai voltak Wittenbergben. Az új hit kezdeti eredményes terjedése után azonban az erőteljes ellenreformáció következtében kisebbségbe szorultak a protestánsok. A kisebbségi lét erős identitástudattal párosul, így az egyház örömmel készül a reformáció 500. évfordulójának megünneplésére. 2010-ben határozta el a zsinat reformációi emlékbizottság felállítását, az érdemi munka 2011-ben kezdődött. Azt mondhatjuk tehát, hogy az előkészületek félidejéhez érkezünk, már csak ezért is érdemes most számvetést készíteni.

Csatlakozva a német protestáns egyházak szövetségének (EKD) javaslatához, minden esztendőben tematikus évet tartunk. Eddig a következő témák kerültek fókuszba a reformációval kapcsolatban: nyilvánosság, szabadság, nők, tolerancia és kultúra. 2015-ben a reformáció és oktatás kérdéskörére irányul majd figyelmünk. Az adott témákban sorra jelentek meg kiadványok, rendeztünk lelkészkonferenciát és missziói alkalmat, készültek televízió- és rádióműsorok.

Luther Márton tematikusan válogatott műveit új, kritikai magyar kiadásban jelentetjük meg, összesen 12 kötetben. Reménység szerint ez nemcsak az egyházi közvéleménynek, hanem világi érdeklődők számára is komoly segítséget nyújt a reformátor életművének megismeréséhez, már csak azért is, mert az utolsó átfogó magyar Luther-fordítás 1917-ben jelent meg! Eddig két vaskos kötet látott napvilágot: az egyikben Luther imádságait és lelki írásait gyűjtöttük össze, a másikban pedig levelei olvashatók. Örömmel adhatom hírt, hogy a harmadik kötet az *Asztali beszélgetések* lesz, amelynek bemutatóját október 26-ra tervezzük.

Ahogy egykor a könyvnyomtatás nagy lendületet adott a reformáció tanainak elterjesztéséhez, úgy ma az elektronikus fejlődés járulhat hozzá jelentős mértékben ehhez. Ennek a felismerésnek jegyében indult el az egyházban egy átfogó digitalizációs program. A Magyar Evangélikus Digitális Könyvtár számára teológiai és egyházi alapművekből mintegy 200 ezer oldal digitalizálását vettük tervbe, amiből 18 ezer már el is készült. Egy másik vállalkozásunk a Magyar Evangélikus Bibliográfia címet viseli, ami az egyházunkat érintő könyvek és folyóiratcikkek összeállítását jelenti, és 2017-ig mintegy harmincezer tételt kívánunk közkinccsé tenni.

Egyházunk a református egyházzal közösen fordult a kormányhoz azzal a kéréssel, hogy 2017-et nyilvánítsák Magyarországon hivatalosan is a reformáció emlékévének. Idén tavasszal megalakult és az Emberi Erőforrások Minisztériumához kapcsolódóan működik az országos Reformáció Emlékbi-

zottság. Ennek operatív vezetője a budavári gyülekezet korábbi lelkésze, dr. Hafenschner Károly lett.

Szeretnénk, ha 2017-ben Budapest egy kiemelt helyén ünnepi kiállítást rendezhetnénk, illetve tervek vannak szoborállításra, zeneműre és egyéb művészeti alkotásra kiírandó pályázatra is. Elismert alkotók részvételével folyamatban van egy Luther Márton életről szóló animációs filmsorozat előkészítése is. Ennek művészeti vezetője Richly Zsolt, hazánk egyik legkiválóbb animációs rendezője, aki nem utolsó sorban gyülekezetünk aktív tagja, és a Budavári Hírmondó külső munkatársa. A szöveggönyvet Lackfi János, az egyik legnépszerűbb magyar író készíti. E nagy vállalkozáshoz keresünk a koprodukcióban fantáziát látó társegyházakat és médiapartnereket. Szeretnénk az alkalomra emlékbélyeget és érmét is megjelentetni.

Reménység szerint 2017-re bővíteni tudjuk az Evangélikus Múzeumot is, amelyben egyebek mellett Luther Márton eredeti végrendelete is látható. A tematikus évek profiljának megfelelően rendszeresen pályázatokat írunk ki egyházi iskoláknak. Serkenteni kívánjuk az egyházi turizmust is, a gyülekezetek, az egyházi intézmények és minden érdeklődő mobilizálásával.

*Dr. Fabiny Tamás püspök,
a Reformációi Emlékbizottság elnöke*

A reformáció 500. évfordulója elé

E lapszámunkban található néhány kép a készülő Luther-rajzfilmsorozat 1. epizódjából: *Miből lesz a cserebogár – Gyermekkor és az első találkozás a Bibliával.*

„Ecclesia semper reformanda est”

1517. október 31., Wittenberg, Luther Márton, 95 tétel, Reformáció.

Néhány szó, melyek jelentése, az általuk megmutatott események és azok következményei az elmúlt közel 500 év egész keresztény gondolkodását, sőt nyugodtan mondhatjuk, hogy az egész Keresztény Egyházat megváltoztatta. A könyvek, a különböző leírások, beszámolók szűrve, letisztulva adják vissza az események drámaiságát és visszafordíthatatlan hatását, melyek sarkaiból forgatták ki a korabeli egyházi gondolkodást és ideológiát. Olyan folyamat indult el közel 500 évvel ezelőtt, mely csak Európában emberek millióit döbbsentette rá, hogy valami új, valami más kell a hitéletben, mert az addigi gyakorlat és egyházi gondolkodás már nem elsősorban a hitről, az emberről és Istenről, hanem sokminden másról és elsődlegesen másról szólt. Ebben a középkori kavalkádban mutatott Luther mozgalma, a Reformáció új utat, új célt és igazi hitéletet.

Így, közeledve az 500. évfordulóhoz joggal vetődik fel a kérdés, hogy van-e máig ható üzenete, tanulsága számunkra, emberekre, az Egyházra és az egész keresztény közösségre. A párhuzam és a hasonlóság szerintem kézenfekvő és nagyon is valóságos! Az elmúlt 25 év nemcsak politikai és ideológiai szabadságot hozott a felnőtt és növekvő generációk, valamint az egyház(ak) számára, hanem sokminden mást is, és elsődlegesen mást. A kezdeti növekedést követően évek óta szinte minden egyház arról beszél, hogy híveinek, különösen a hitet ténylegesen és rendszeresen gyakorlóknak a száma folyamatosan és drasztikusan csökken. Ezen belül is a fiatalok egyházhoz való viszonya, kapcsolódása kifejezetten aggasztó. Sokan már-már vészharangot kongattak és kongatnak a modern hitélet felett. És valóban, ha felületesen körülnéznünk a minket körülvevő világban, akkor mit tapasztalunk? Elektronikus és nyomtatott médiumok ezrei vesznek körül és árasztanak el mindenféle kínálattal. A világháló némi túlzással faluvá zsugorította a Földet. Bármi, bárhol és bármikor elérhető, megnézhető, elolvasható, letölthető, zsebre vágható, akár szó szerint is. Olyan információ tenger, vagy inkább óceán vesz minket körül a mindennapokban, mely negyedszázaddal ezelőtt is elképzelhetetlennek tűnt, és a határ a csillagos ég. A ránk zúduló ingerek elsődleges célközönsége – az ezekkel szemben legkevésbé immunis korosztály – a fiatalok; a 25-30, de leginkább a 18 év alattiak, mert ők kialakulóban lévő egyéniségek, és ezek az impulzusok is befolyásolják, alakítják őket. Természetesen nem menekülhetünk mi, idősebbek sem ezektől a hatásoktól, de talán jobban védve vagyunk. Mindez folyamatosan és biztosan alakítja át gondolkodásunkat, értékrendünket, világszemléletünket.

A tendencia pedig nem jó irányt jelez. Ebben a közegben kell(ene) az Egyháznak, a vallásnak, a hitnek mindenhol látható oszlopként mutatnia magát, és kösziklaként ellenállnia a folyamatos kihívásoknak. Félreértés ne essék, nem azt mondom, hogy a fent felsorolt dolgok károsak lennének, hiszen minden modernizációnak az a legfontosabb célja, hogy könnyebbé, kényelmesebbé tegye a mindennapjainkat. Ha erről az oldalról nézzük az említett vívmányokat, megtalálhatjuk bennük ezeket a szempontokat is. Csak egy egyszerű példával érzékeltetve, mennyivel könnyebb az ember élete, hogy nem kell könyvtárnyi könyvvel utaznia, járkálnia a világban, mert amikor bármire szüksége van, a világhálón megnézheti, letöltheti, tárolhatja, és bármikor olvashatja. Mindehhez egy tenyérnél nem sokkal nagyobb szerkezetre van csupán szüksége, mely rendelkezik a szükséges technikai feltételekkel.

Egyszer azt olvastam, hogy a megállíthatatlan dolgokat okosabb saját céljainkra fordítani, mint ellenállni, ahogy a folyó vize sem pusztít, hanem pl. energiát termel, ha ügyesen használjuk. Szerintem az Egyháznak, a hitnek, a hívő embernek is meglehet a szerepe és helye ebben a modern és első látásra talán kaotikus világban is. Az elvek nem változtak, és nem is szükséges újakat kitalálni. Az igazán értékes dolgoknak ugyanis sajátjuk, hogy minden körülmények között hordoznak értéket, minden kor emberének mondanak valamit. A keresztény tanítások és értékek is ilyenek, kétezer év óta nem változnak, az Úr tanításai a Teremtés óta változatlanok. Az információ, a közlés tárgya tehát a kezünkben van, a szívünkben él, csak el kell juttatni mindenkihez! Töretlenül és kitartóan mondani, prédikálni, az emberek hétköznapjaiban jelen lenni, ünnepeiken velük örülni, bánatukban velük sírni. Ebben tud az Egyháznak és képviselőinek nagy segítségére lenni mindaz, ami első pillantásra éppen elszívja a hívő embert az egyháztól. A modern információ-közlés, a modern média, a világháló használata, alkalmazása hitem szerint a segítségünkre lehet abban, hogy minél több emberhez jusson el a keresztény tanítás, a hit lényege, Evangélikus Egyházunk, gyülekezeteink programjai. Ezen keresztül minél több embernek fogjuk meg a kezét, nyissuk fel a szemét, tegyük őket fogékonyra akár virtuálisan is, és akkor, talán akkor néhányan, fiatalok és idősebbek egyaránt, akik addig nem tették, elgondolkoznak azon, hogy személyesen is ellátogatnak hozzánk, átélik a hívő közösség személyes élményét.

Így megtartható, talán növelhető a keresztény és azon belül az evangélikus közösségek száma, ereje is, mert hívő ember nélkül nincs Egyház sem.

*Dr. Nagy Norbert
presbíter*

E s e m é n y n a p t á r 2014. Ő S Z

Szeptember 27. szombat

Buszkirándulás a reformáció forrásvidékén!
A reformáció 500. évfordulójára készülve a reformáció magyarországi helyszíneit látogatjuk végig. A tavalyi sárvári kirándulás után idén Sopronba utazunk. Indulás 7.00-kor

Tervezett program:

10.00: Áhítat

Holger Manke – Berkenye citerazenekar

10.30: *Richly Zsolt* rajzfilmrészlet-bemutató + beszélgetés

Ebéd: Pizzát biztosítanánk,
de mindenki hozhat magával.

13.30: Belvárosi séta

Gabnai Sándor esperes vezetésével

14.30: buszozás a Lövérékbe, ahonnan séta a Deák-kúthoz (kb. 1 km felfelé)

15.30: Záróáhítat: *Tóth Károly*

16.00: Szabad program – és hazautazás

Szeptember 28. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

A **11.00**-kor kezdődő istentiszteletünk után közös kávézás lesz a kápolnában.

Szeptember 29. hétfő

19.00 – Budavári Evangélikus Szabadegyetem

A szakrális építészetről

Előadó: *Schneller István* építész

Október 5. vasárnap Hálaadó vasárnap

A **11.00** órakor kezdődő istentiszteleten áldást kérünk a házassági évfordulójukat ünneplő párokra.

16.00 – Családos délután – kisgyermekes családok találkozása

Gyönyörködj Isten munkájában! – interaktív gyermekfoglalkozás, sok énekléssel

18.00 – Orgonazenés áhítat

Bach, Böhm, Lübeck és Karg-Elert művei

Orgonál: *Bán István* orgonaművész

Október 7. kedd

18.00 – Bibliaóra

A bibliaórához kapcsolódva presbiteri gyűlést tartunk.

Október 11. szombat

Istennel szövetségben!

Országos Evangelizáció a Deák téri templomban
Igehirdetések, bibliakörök, gyermekprogramok és úrvacsorai istentisztelet

A programok **9.40-16.00**-ig tartanak.

Október 12. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

18.00 – Ifjúsági zenés istentisztelet

Október 26. Áldozati vasárnap

Az 1895 októberében felszentelt templomunk és gyülekezeti életünk támogatására.

Istentiszteletek a szokott rendben

A **11.00**-kor kezdődő istentiszteletünk után közös kávézás lesz a kápolnában.

18.00 – Ünnepi istentisztelet az 1956-os forradalom eseményeire, és nemzeti ünnepünkre emlékezve.

19.00 – Férfi kör

Október 31. péntek Reformáció ünnepe

Istentiszteletet a templomban **11.00**-kor és **18.00**-kor tartunk. A **18.00** órás istentiszteleten a *Schütz kórus* szolgál.

November 2. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

16.00 – Családos délután – kisgyermekes családok találkozása

Tanuljatok jót tenni! – interaktív gyermekfoglalkozás, sok énekléssel

18.00 – Orgonazenés áhítat

Bach: Die Kunst der Fuge 1.rész

Orgonál: *Ella István* orgonaművész

November 3. hétfő

19.00 – Budavári Evangélikus Szabadegyetem

Szervezi *Dr. Fabiny Tamás*

November 4. kedd

18.00 – Gyülekezeti bibliaóra

A bibliaórához kapcsolódva képviselő-testületi ülés lesz.

November 9. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

18.00 – Ifjúsági zenés istentisztelet

November 23. vasárnap Örök élet vasárnapja

A **11.00**-kor kezdődő istentiszteleten gyertyagyújtással emlékezünk meg az elmúlt egyházi évben elköltözött testvéreinkről. A gyászoló családtagokat várjuk a vigasztalás ígéjével. Az istentiszteleten a *Schütz kórus* szolgál.

November 30. vasárnap Ádvent 1. vasárnapja

Istentiszteletek a szokott rendben

11.00 – az istentisztelet keretében a konfirmandus csoport bemutatása, az istentisztelet után közös kávézás a kápolnában

19.00 – Férfi-kör

ÁLLANDÓ ALKALMAINK**Istentiszteletek**

Vasárnap és ünnepnap:

Budavár – 9.00, 11.00 és 18.00

Budagyöngye – 9.00

Német nyelvű istentisztelet:

Vasárnap 10.00 – Budavár, kápolna

Bibliórak

Gyülekezeti bibliórak:

Hétfő 17.00 – Budagyöngye, kápolna

Kedd 18.00 – Budavár, kápolna

Péntek 17.30 – MÉRTÉK

hittan fiatal felnőtteknek, szülőknek és
gyermekeknek

Imaóra:

Kedd 9.00 – Budavár, kápolna

Nyugdíjas kör:

Csütörtök 10.00 – Budavár, kápolna

Énekkari próbák

Schütz kórus próbája Vasárnap 19.00

Gospel kórus próbája Kedd 19.00

Ifjúsági bibliórak

Kis-ifi (MÉRTÉK) Péntek 17.30

Egyetemi ifi Csütörtök 19.00

Pályakezdő Csütörtök, 19.00

Hitoktatás, gyermekcsoportok

Gyermek-biblióra

az istentisztelettel párhuzamosan:

Óvodás korúak Vasárnap 11.00

Alsósok Vasárnap 11.00

Felsősök Vasárnap 11.00

MÉRTÉK – hittan

Alsósok Péntek 17.30

Felsősök Péntek 17.30

Baba-mama kör

Hétfő 10.00 minden hónap 2. és 4. hétfőjén

Konfirmációi oktatás

Péntek 17.30-kor a MÉRTÉK keretében

Cserkészlet:

Alsós lányok örse Kedd 16.30

Felsősök lányok örse Péntek 16.00

Felsősök fiúk örse Hétfő 17.00

További örsök indítására igény szerint van lehetőség, s mivel a DBM Cserkészcsapat fenntartója a gyülekezetünk mellett a Kelenföldi Egyházközség is, más korosztályok számára ott is működnek cserkészörsök.

Havi rendszerességű alkalmak

Családos összejövetel – minden hónap 1. vasárnap 16.00, a kisgyermekes családok találkozója.

Férfi sátor – minden hónap 4. vasárnapján 19.00

40+ kör – közösen egyeztetett időben tartott házi alkalom.

Szőlőszem kör – közösen egyeztetett időben tartott házi alkalom.

Mérték!**Új munkaév – új alkalmakkal!**

A gyülekezeti élet a kisközösségekben erősödik. Azok ismerhetik és hordozhatják igazán egymást, akik a különféle kisközösségekbe tartoznak. Azokat ismerhetjük név szerint, akik nem csak az istentiszteleteken, hanem a hétközi alkalmainkon is részt vesznek, hisz velük mindig többet tudunk beszélgetni. Ezért fontos a gyülekezeti kisközösségek erősítése. A templomban, az istentiszteleten az ige és Krisztus teste és vére a Vele való közösséget erősíti. A különböző közösségi alkalmakon egymás hite által erősödhetünk.

Az elmúlt években örvendetesen növekedett a kisközösségek száma, de sajnos nagyon kevés csoport van, amely lelkészi szolgálat nélkül is működőképes. Ezért kettős feladat áll előttünk: az egyik, hogy erősítsük azokat, akik közösségek vezetésére alkalmasak és örömmel képzik magukat. A másik: az eddig működő nagyszámú csoport racionalizálásával tegyük gördülékennyé a szolgálatot. Az előző években gyakran tapasztaltuk, hogy szülők, akik hittanra hozták a gyermekeiket, a hittan óra alatt nem tudtak mit csinálni. A konfirmandusok azért hiányoztak, mert a kistesójukra kellett otthon vigyázni, vagy a nagyobb testvér részt vett az ifjúsági órán, de a kis testvére nem tudott egyedül eljönni a neki szervezett alkalomra.

Ezért a „racionalizálás” első lépéseként gyülekezetünkben egy új alkalom született, amelybe több eddigi csoportot vontunk össze. „Mérték” – *hit és erkölcsstan mindenkinek* című alkalmunk magába foglalja a hétközi hittanórát, a konfirmációs órát, a kis-ifi csoportját, valamint a fiatal házaspárok és szülők beszélgető körét.

Mérték! Mivel életünkben szükség van igazodási pontokra, ismerni kell a mértéket. Ha valaki nem ismeri a méreteit, túl nagy vagy túl szűk ruhát vesz magának, egyikben sem érzi igazán komfortosan magát. A lelkünk számára is fontos, hogy ismerjük a helyes mértéket. Van, aki állandó szorongásban, szorongásban él, mert nem tudja, mit szabad vállalnia, és mire kell nemet mondania. S nem ismeri az Isten szeretetének mértéktelen mértékét sem.

Nemcsak az erkölcsi mihez tartás kérdéseiről, hanem az isteni szeretet mértékéről is szeretnénk majd szólni azokon az alkalmakon, amelyekre – előzetes terveink szerint – minden pénteken a kora esti órában kerül sor (tervezett kezdés: 17.30). A közös éneklés és kezdés után négy korosztályi csoportban lesznek a beszélgetések.

A hittanra elsősorban az általános iskolásokat várjuk. Ezen belül korosztályi bontás csak nagyobb létszám esetén lesz. A konfirmációi oktatásra a 7-9. osztályba járó fiatalok hivatalosak, hogy a felkészülés után, tavasszal ők is az úrvacsorával élők közösségébe léphessenek. A kis-ifi csoportba a konfirmáció utáni általános és középiskolásokat várjuk, hogy komoly témákat feldolgozva keressük Jézust, az etalont, akihez cselekedeteinket hozzámérhetjük. A felnőtt csoportba a szülőkön kívül a fiatal házasságokat is várjuk.

Az új alkalom miatt ebben az évben hétfőn nem lesz interaktív biblióra, annak résztvevői korosztályuknak megfelelő csoportot találhatnak gyülekezetünk eddig is meglévő alkalmiban. A házaskör résztvevőit is a „Mérték” alkalmaira hívjuk. Így nem kell azon gondolkodniuk, hogy miként oldják meg a gyermek felügyeletét, hanem együtt érkezhettek a családdal az alkalomra. Átalakul az ifjúsági munka is. Akik már egyetemisták (vagy ehhez a korosztályhoz tartoznak), azokat várjuk csütörtökön. Csütörtök este 19.00-kor tehát két korosztály találkozik majd: a pályakezdő fiatalok (a harminc fölöttiek korosztálya) alkalmával párhuzamosan lesz az egyetemista kör.

Természetesen, az itt nem említett alkalmak a szokásos rendben lesznek, amelyekre új tagokat is szeretettel várunk, hisz egymást hordozó közösséggé így válhat a gyülekezetünk!

Bence Imre

Munkatárs?

Azokról szól ez az írás, akiket gyülekezeti munkatársnak nevezünk. Mit is takar ez a szó? Segítőtárs, de kinek? A lelkészeknek, a presbitereknek, az elnökségnek, az irodai dolgozóknak, a gyülekezetnek? Mi a végzettségük? Ezt könnyű megválaszolni: D. Szabik Imre püspök úr vezette gyülekezeti munkatársképzőt és a továbbképzéseket végezték el Piliscsabán. Mi a feladatuk, milyen munkát lehet rájuk bízni? Részt vehetnek a gyülekezetépítésben, lelkigondozásban, diakóniai munkában, missziós munkában.

Három munkatársról lesz szó, akiknek arca és neve nem ismeretlen a gyülekezeti tagok előtt: Bajnóczi Ilona, diakóniai munkatárs, az idősgondozásban tevékenykedik, Madas Zsuzsa presbiter, a diakóniai munkacsoport vezetője, Várhegyi Klára képviselőtestületi tag. (Rajtuk kívül még Újhelyiné Makkai Mária gyermekhittan-oktató és Váradi Adél, a Budavári Hírmondó olvasószerkesztője is

elvégezte a munkatársképzőt. Mindketten tagjai a budavári diakóniai munkacsoportnak.)

Az év elején esperes úr egy új szolgálati feladatra kérte meg Bajnóczi Ilikét: a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Fő utcai Idősek Szeretothonának kis kápolnájában minden hónapban van római katolikus és református áhítat, evangélikus viszont nincs. Ezt a szolgálatot kellett megszervezni. Mivel egyikünk sem volt jártas efféle tevékenységben, Ili a reformátusok áhítatát látogatta tanulmányútként. Ezután összeültünk és kialakítottuk munkarendünket: minden hónap utolsó szerdáján 14 órakor tartjuk az evangélikus áhítatot a 15-20 tagú ökumenikus gyülekezetnek. Előtte való kedden délután összeállítjuk az áhítat programmenetét. Ez az áhítat eltér a gyülekezeti, megszokott, lelkész vezette áhítattól.

Elsősorban az idős, elesett testvéreinknek szeretnénk hitbeli, lelki élményt nyújtani ebben a 45 percben. 2014. február 26-a emlékezetesen izgalmas nap volt számunkra, beléptünk egy kevésbé ismert, zárt világba, ahol kíváncsi szemek vártak ránk. A kedves fogadtatásból bátorságot merítettünk, és erősen támaszkodtunk a kezünkben lévő írásos anyagra. A kiosztott éneklapok ellenére éneklésünk halovány volt, mivel az ottani gyülekezetben csak egy éneklő evangélikus van rajtunk kívül. Ebből okulva kis CD lejátszóval és Bence Gábor kórusának *Dicséretes és könyörgések* felvételeivel erősítjük énekhangunkat. Hogy személyesebb legyen találkozásunk, kitzújtható névjegyét készítettünk mindenkinek, hogy megszólíthassuk, hogy érezze „*Név szerint ismerlek téged*” (2Móz 33,12). Ő nem egy névtelen ember a résztvevők közül „*Neveden hívtalak*” (Ézs 43,1 és 40,26).

Hogy megörvendeztessük idős testvéreinket, igéslapokat, valamint a Kérügma Kiadó könyvjelzőit adjuk át. Hogy fontos családtagnak érezzék magukat, saját, házilag készített süteménnyel vendégljük meg az áhítaton résztvevőket. Hogy lelkük el tudjon csendesedni, szép egyházzenei mű meghallgatásával zárjuk a kora délutánt.

Az áhítatok végén kezdeményezett beszélgetésekből, a könnyes szemekből, abból, hogy megtanulták és mondják az evangélikus köszönést is – Erős vár a mi Istenünk! – úgy gondoljuk, hogy elfogadtak bennünket, és kölcsönösen érezzük, nyújtunk és kapunk, tanulunk egymástól. Az áhítatokról jegyzőkönyvet készítünk, hogy megbízónk ellenőrizhesse tevékenységünket és bárki betekintést nyerhessen.

Szeretnénk szolgálatunkkal az idős emberek Istenbe vetett hitét, reményét mélyíteni és a Budavári Evangélikus Egyházközség jó hírét öregbíteni.

„*A boldogság nem bennünk van, de nem is kívülünk. A boldogság Istenben van, azaz egyszerre bennünk és kívülünk.*” – Pascal

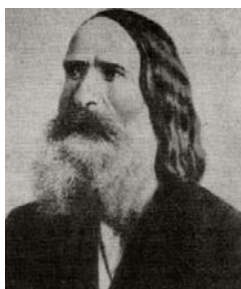
A címben szereplő kérdésre kérjük, hogy az Olvasó adja meg a választ.

Várhegyi Klára

Reformáció és kultúra

Ebben a lapszámában egy 200 éve született evangélikus pedagógust mutatunk be.

Tavasy Lajos
(1814–1877)

Nem túlzás azt állítani, hogy a XIX. századi magyar pedagógiai módszertan és szakirodalom legnagyobb hatású alakja az evangélikus Tavasy Lajos volt. A Deák téri Gimnáziumhoz valamilyen formában kötődő testvéreink számára pedig külön büszkeségre adhat okot, hogy 1843 és 1848 között ennek az iskolának volt előbb tanára, majd igazgatója az eredetileg Teichengraeber családnévű Tavasy Lajos.

Hasonlóan a többi jeles személyiséghez, akik ebben a rovatban szerepeltek *Reformáció és kultúra* témakörben, Tavasy is külföldi tanulmányutakkal alapozta meg pályafutását a sárospataki és lőcsei liceumok elvégzése után. 1839 és 1842 között Göttingen, Halle, Berlin és Jéna egyetemét járta, ez utóbbiban bölcsészdoktori diplomát szerzett. Német körutazása után itthon kezdett országjáró körútra, amikor is a Kárpát-medence különböző területeinek társadalmi, gazdasági és műveltségi viszonyait mérte fel.

Már tapasztalt és világlátott tanárként került a ma Deák téri Evangélikus Gimnázium néven működő iskola jogelődjébe. Itt kezdte meg reformpedagógiai programjának kivitelezését. Nevéhez fűződik a „Közörömnapp” nevű tanodai kirándulás bevezetése, amely mindig valamilyen környékbeli természeti nevezetesség bejárását jelentette (budai hegyek, Zugliget, Visegrád, Aquincum). Vélhetően Csokonai Vitéz Mihály nézetei is hatottak rá ezen a téren, a svájci Johann Heinrich Pestalozzéhoz hasonlóan. *Nevelési emléklapok* című pedagógiai szakfolyóiratának hasábjain nagyon sokat tett Pestalozzi nézeteinek terjesztéséért 1846 és 1848 között. Hasonló lelkesedéssel hívta egybe „a két testvér hazának [Magyarország és Erdély] két testvér felekezeti [evangélikus és református] tudományos intézeteinek tanárait a haza szívében, a hazai műveltség képviselőjében, Pesten; oly tanácskozmányra, a mely az elhanyagolt nevelés ügyét orvosolja, a protestáns intézetek eddigi elszigeteltségével szakítson, a tanintézetek célszerűbb tökélyesbítésével és elrendezésével szolgálja az egész ország érdekeit” 1846 augusztus 9-e és 11-e között. Később a gyűlés egyik résztvevője, a losonci Terray Károly igen elismerően nyilatkozott az eseményről: „közeledünk egy-

máshoz, mert az együtt töltött kevés napok alatt lelkesedést merítünk pályánkon haladni és nevelni az emberiségnek embereket és a hazának polgárokat”.

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharcban idősebb diákjaival együtt vett részt Tavasy, aminek következtében kényszersorozottként kellett részt vennie 1849 és 1851 között a Habsburgok itáliai hadműveleteiben. Hazatérte után nevelőként kereste kenyerét, ennek a korszaknak állított emléket 1854-ben megjelent, *Nevelői emlékül* című verseskötetében. Tanári pályájának utolsó állomása szülővárosa, Igló volt, ahol 1855-től haláláig tanított.

Még 1848-ban jelent meg Pesten Tavasy fő műve, a *Tanoda és egyház*. Élete szép példája a tanítványival valódi sorsközösséget vállaló pedagógusnak. Egyéni gondolkodást serkentő (önképzőkörök szervezése), tapasztalati úton történő tanulást elősegítő (Közörömnappok) pedagógiai módszerei követendő példaként állnak a jelen tanárai és oktatáspolitikusai előtt is.

Kövecses László

170 éves a Budavári Evangélikus Gyülekezet

1844-ben jött létre az önálló evangélikus gyülekezet Budán, ahol már korábban is éltek evangélikusok. A török időkben a Kapisztrán téren álló Mária Magdolna templomot használták a katolikusokkal közösen. Később a budai, az 1787-ben megalakult Pesti Evangélikus Gyülekezet filiája lett. Az evangélikusok számának emelkedése és az a tény, hogy – főleg télen – nehéz volt a pesti oldalra átjutni, szükségessé tette önálló gyülekezet létrehozását Budán. Ez nagyrészt Mária Dorottya főhercegasszony érdeme, aki nemcsak nagy összegű alapítványának létrehozásával támogatta a gyülekezetet, hanem tevékenyen részt vett a szervezésben is, pedig ez a korabeli, gyülekezetben belüli nézeteltérések miatt nem volt könnyű feladat. Nem hiába mondta a nádorné oly sokszor a szeretett híveinek: „*Seid einig!*” (Legyetek egyek!). Ő hívta meg a gyülekezet első lelkészét, Bauhofer Györgyöt, akit 1844. október 20-án iktattak be, és a 150 évvel ezelőtti, 1864-ben bekövetkezett haláláig végezte áldott szolgálatát.

Szeretettel emlékezem e helyen is az öt évvel ezelőtt elhunyt Dr. Németh Margit (Gitta néni) történész testvérünkre, aki gyülekezetünk tagjaként élete végéig fáradhatatlan kutatója volt Mária Dorottya életének és munkásságának, valamint Dr. Fabiny Tibor egyháztörténész professzorra, aki Bauhofer György életének kutatója volt. A hét esztendeje hazaszóllított professzor kutatásának eredménye könyv alakban is megjelent 2000-ben, a Harmat Kiadó gondozásában „*Kincs a cserépedényben – Bauhofer György élete*” címmel. Gyülekezetünk életének ezen szakaszáról szól a Gyülekezettörténeti Füzetek első kötete, és erre emlékeztet a templom bejáratánál két emléktábla is.

Herzog Csaba

Az én hitvallásom...

„Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten...”

Az ember hite imbolyog, ingadozik a mindennapok történései során. Azt azonban többször megtapasztaltam, hogy amikor valóban nagy a baj, szívet szorító a fájdalom, amikor az aggodalom mélybe taszít, lenyúl értem egy kéz, és feleml. Megszólal egy hang, és megvigasztal vagy bátorít. Meglök valaki, és elindít a megoldás felé.

Így történt ez 1995-ben is, amikor a János kórház előtti villamosmegállóban álltam, és kezemben tartottam a lezárt borítékot. A leletet. Kinyitottam. Mindig kinyitom, hiszen rólam szól. Annyit a laikus is érthetett az írásból, hogy rosszindulatú melldeganat.

A beálló villamos nélkül ment tovább. Én csak álltam, kissé döbbenet, pedig sejtettem a bajt, hiszen azért mentem szűrésre. A következő villamosról Gábor, a férjem szállt le. Hogy hol volt dolga, s miért éppen akkor toppant mellém, nem tudom, de ott volt, és már nem tartottam egyedül a leletet. Azon a napon az Útmutató igéje ez volt: „Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erőt, a szeretetet és a józan-ság lelkét”. (2Tim 1,7)

Valami különös gépezet indult meg körülöttem. Mindenki segített. Felsorolni is lehetetlen. Csalátagok, régi konfirmandus társak, a főnököm, munkatársak, lelkészek, gyülekezeti tagok, barátok, és persze a doktorok. A betegség kilátásai változóak lehetnek; a műtét, a sugárkezelés, a kemoterápia 10 hónapot vett igénybe. Ezalatt, amikor meggyötörtek a belém került vegyszerek, vagy fárasztott a sugárterhelés, mindig előttem állt a biztató mondat, amit az első napon kaptam.

Ma már túlélő vagyok. Az azóta eltelt 19 év alatt tudtam még dolgozni, családot alapítottak gyermekeink, s férjemmel együtt örülhetünk öt nagyon kedves unokánknak. Tudom, a kapott időm ajándék, és ez az ige mindig velem van.

Sass Gáborné Szabolcs Enikő

Az utóbbi időben egyre gyakrabban gondolkozom az áldásról. Az istentiszteletek végén áldással bocsájtanak el minket, életünk jelentős eseményeikor is Isten áldását kaphatjuk. Az áldás azonban nem csak az ünnepi alkalmak kiváltsága lehet, hanem életünk bármely pillanatában kaphatjuk, sőt mi is adhatjuk. Vajon több-e az áldás, mint egy egyszerű jókívánság vagy mondhatjuk-e, hogy az áldás egy varázsigé, önbeteljesítő jóslat? A Biblia első lapjain olvassuk, hogy Isten a földi élet, az emberi nem és a világ teremtése után áldást mond a világra, az életre – és benne a mi életünkre is – rányomja a pecsétjét, jónak mondja, igent mond rá. A történet nem ér itt véget. Nemcsak jókívánságokkal, bőséges útravalóval indít el minket útjainkon, hanem később is gondja van ránk, velünk együtt éli az életünket. Ezt ígéri Máté evangéliumának záró mondata, Jézusnak a tanítványokhoz szóló utolsó szavai is: én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Az áldás minden testi és lelki jónak a foglal-

ta, amit Isten az embernek adhat. Az áldás osztás ennek az ajándéknak és örömnak a hirdetése. Nagy kérdés, hogy életünk minden ügye-dolga olyan-e, ahova örömmel beengedjük Istent? A liturgiában illő helyen hangzik az áldás, az úrvacsora után, amikor Istennel és emberekkel elrendezzük életünket és az ő békéjét kérjük. Ez az Istennel és emberekkel való békesség az, amiben az életünk növekedni tud és gyümölcsöket hoz. Én egy református gyülekezetben nőttem fel, és szépnek tartom a református köszöntést: Áldás, békesség!

Isten áldását arra szoktuk kérni, amit jónak tartunk, aminek a jó működését, kiteljesedését szeretnénk. Ha valakire áldást kérünk, akkor azt kívánjuk, hogy Isten adja meg neki mindazt a jót, amire szüksége van. Az áldásban mi is kifejezzük szeretetünket, azt, hogy fontos nekünk a másik, elismerjük, megerősítjük döntéseit, cselekedeteit, engedélyt, biztatást adunk további életére. Nagy ereje van annak, ha szüleink, vagy más számunkra fontos és hiteles emberek áldást kérnek életünkre, ha életünk minden percét áldások kísérik. A régi magyar köszöntések: adjon Isten jó napot, Isten hozott, Isten áldjon, Isten segítsen – még őrzik az áldást kérő és Isten segedelmében bízó lelkületet. Egy áldott életű ember környezetének is sok áldást hoz. Mondjunk áldást mások életére, és kérjük Isten áldását magunkra is.

Áldjon meg téged az Úr!

Viczián István

Milyen jó, hogy nem úgy vagyunk Istennel, mint a Quimby énekes, Kiss Tibi az édesével, akit *sehol se talál, pedig volt keleten, járt nyugaton, déli legelőn, északi ugaron, sorstalan utakon fejvesztve kutatta őt...*

Milyen jó, hogy Isten tuti biztos pont, mindenütt velem van, mindenütt biztat: sötét utcákon, nehéz döntések előtt, fontos megmértetésekben, hatalmas tömegben, otthon magányosan, mikor valakit megbántottam, mikor engem bántottak meg, mikor nincs időm semmire, mikor aggódom a jövő miatt, mikor a múlton rágódom, mikor semmi sem érdekel, mikor itthon vagyok, mikor külföldön kószálok, mikor egyáltalán nem gondolok rá, mikor csak ő segíthet, mikor kacagok és mikor sírok...

Örömmel hálás, ujjongó dalával, ha éléd, Jézus, nem siethetek, elsírhatom a bánatomat néked, koldulva biztató tekinteted.

De könnyű elkényelmesedni ebben a jólétben! Milyen könnyű ilyeneket mondani, hogy Isten kicsi korom óta úgymint mindig itt van, úgymint szeret, úgymint megbocsát, hát akkor minek törjem magam, minek akarjak mindenkit szeretni, minek járjak templomba, minek törekedjek arra, hogy úgy éljek, hogy azt ő is lájkolja? Istentől úgymint mindig megkapom a biztató tekintetet... Mennyire emberi, hogy más emberek véleményére, biztató tekintetere, lájklására pedig annyira sokat adok... Valahogy úgy kellene élni, hogy közben nem veszitem el a szemem elől a kérdést: *Vajon Istennek tetszene ez? Would God like this?*

Czenthe Anna

Lelki Baywatch – Történetek a víz körül

„Táborba?!? Egy ekkora gyerekkel? Hiszen alig múlt 1 éves...” Még most is magunk előtt látjuk ismerőseink döbönt arcát. Pedig mi teljes nyugalommal vágtunk bele első kisgyermekes nyaralásunkba, főleg miután megtudtuk, hogy a 4 hónapos kis Hugó baba mellett a mi Flóriánunk már-már túlkoros kezdő táborozónak számít. Azért biztos, ami biztos, magunkkal vittünk itthonról szinte mindent, ami mozgatható, biztonsági tartalékainknak csak az autó mérete szabott határt. ☺

Csepel-sziget távoli célpontnak tűnt, az utazástól is tartottunk, egy dologban voltunk biztosak, hogy ha egyszer odaérünk a Budavári családos és ifjúsági táborba, ott „jó kezekben” leszünk. Évek óta vágytunk erre a programra, csak eddig a munkánk nem tette lehetővé az évnék ebben a szakában a szabadságot. Imsivel pedig nem először táboroztam, közös tábori múltunk gyerekkorom Mustármagos időszakába nyúlik vissza, valahová az 1990-es évekbe.

Külön öröm volt, hogy soproni ifis fiataljainkkal együtt tölthettük ezt a hetet, faházunkat pedig kisfiunk keresztanyjával osztottuk meg. Így már érkezésünkkor sok ismerős vett körül minket, úgy éreztük, mintha egy nagy családba csöppentünk volna. Volt ott fiatal felnőtt, kisbaba, ovis, nagymama, tizenéves fiatal, kis és nagybacska gyerek, szülővel vagy anélkül. Szinte mindenkivel sikerült megismerkednünk a hátralévő napok során, ami nem volt kis teljesítmény, tekintve a tábor közel 100 fős összlétszámát.

Egymás megismerését segítette a családok kialakítása, a családok elnevezése és a bemutatkozó játék is, no meg a névre szóló gitárral kísért reggeli ébresztő! Míg a családok vegyes összetételűek voltak – az igazihhoz hasonlóan –, a délelőtti foglalkozások korcsoportonként szerveződtek. Míg egyikünk a kisgyermekes szülők csoportjában őrizte a legkisebbeket, addig másikkunk a felnőttek beszélgető-körén vett részt. Másnap pedig cseréltünk, így mindkettőnknek alkalma nyílt komoly és izgalmas témákban elmélyülni Bence Imre és Bencéné Szabó Márta vezetésével. Mekkora kincs, micsoda felüdülés ez egy kisbabás anyukának, aki napjait jórészt otthon tölti, és gondolatai naphosszat a pici ellátása körül forognak! Lelki Baywatch a javából...

A vízparti táborhely nemcsak a kikapcsolódáshoz, játékhöz biztosított tökéletes hátteret, hanem gondolatainkat is újra meg újra a hét témájára irányította: Gondolatok a tó körül. A

víz és a hozzá kapcsolódó tárgyak mindenütt jelen voltak, a beszélgetések alapjául szolgáló bibliai történetekben éppúgy, mint az oltáron elhelyezett mentőöv és mentőmellény képében. Ez utóbbiak a legelső áhítaton kerültek a tábori oltárra, hogy folyamatosan emlékeztessenek bennünket, hogy mint fül-doklónak a mentőöv, nekünk Isten a menedék.

A reggeli és esti áhítatokon nagy élmény volt a sok közös éneklés, és hogy nem csak nekünk felnőtteknek, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy kisfiunk még hetekkel később is gyakran mondogatódúldogatta a *Nekem olyan jó az Isten közelsége* kezdetű dal ó-ó-ó-ját, emlékeztetve minket nap, mint nap az év igéjére. Szintén az áhítatok és a közös étkezések hozadéka, hogy megtanulta imára kulcsolni kis kezeit, amit csak itthon vettünk észre, mikor a 16 hónapos beszélni még nem tudó totyogó lelkesen mutogatva figyelmeztetett bennünket, hogy imádság nélkül kezdtünk hozzá az étkezéshez. (Korábban egymás kezét fogva próbáltuk őt bevonni az imádságba, de mindig ijedten tiltakozott ellene.) Mikor felfogtuk, hogy mit szeretne tudatni, megdöböntünk, hogy Istenünk még egy ilyen picike gyermek által is hat ránk, felnőttekre.

A szabadidős programok közül különlegesen emlékezetes számunkra a közeli strandon eltöltött délután, Flóri ugyanis életében először öltött fürdőnadrágot és merészkedett térdig a Duna vizébe. Az akadályverseny, amin a felnőttek csapatával indultunk, ifjúságunk táborait idézte; a lányok, asszonyok számára tartott relaxációs óra felért 3 átaludt éjszakával ☺; az utolsó este előadott színdarab próbái pedig felhőtlen kacagással gazdagítottak minket. Az estét az otthon szokásos napirend szerint töltöttük, de – Patricia Keresztanyának hála, aki őrizte gyermekünk álmát – egyik nap eljutottunk a Táncházba és a fiatalokkal együtt rophattuk, ez szintén nagy érték egy kisgyermekes házaspárnak.

Mit válaszolnék a cikk elején említett rémült ismerősöknek? IGEN! Táborba, ekkora gyerekkel! És még kisebbel, vagy nagyobbval is. Mert ez egy olyan hely, ahol mindenki jól érzi magát, idős és fiatal, szülő és gyermek. Ez olyan hely, ahol jól megfér egymással a pihenés és a játék, a könnyedség és a mély beszélgetés, az elvonulás és a társasági lét, a korán nyugovóra térő kisbaba és a hajnalig beszélgető kamasz. Olyan hely, ahol a család aprajánagyja feltöltődik testileg-lelkileg. A Budavári tábor olyan hely, ahol mindenkinek jó lenni, mert összeköt bennünket az érzés, hogy „*nekem olyan jó az Isten közelsége*”.

Biczóné Pityer Gabriella és Biczó Balázs

Hírek – Hírek – Hírek – Hírek

- Június 20-án *Bajnóczi Mária* végzett teológus lelkései ordinációja volt templomunkban. A gyülekezetünkben felnevelkedett teológust *dr. Fabiny Tamás* püspök szentelte lelkésszé.
- Június 22-től 28-ig tartott a családi és ifjúsági tábor Szigetszentmártonban. Idén, a közel 90 résztvevővel *Lelki Baywatch* címmel Jézus megmentő irgalmát állítottuk a középpontba.
- Július 16-án kezdődött a *X. Szélrózsza* ifjúsági találkozó, melynek nyitónapján, a Szélrózsza 18. születésnapján *Bence Imre* lelkész is részt vett, aki éveken keresztül volt ennek az országos alkalomnak az egyik szervezője. A Szélrózsát gyülekezetünk több fiatalja is meglátogatta.
- Júliusban befejeződött a kápolna teljes felújítása. A parkettacsere és az új szószék *Potzner Ádám* tervei alapján készült. A beruházás elsősorban a Városlalmazó Alapítvány és a II. kerületi önkormányzat támogatásával, valamint gyülekezetünk tagjainak adományából valósult meg. A kápolnát és az új szószéket augusztus 31-én az istentisztelet utáni rövid liturgiában *Bence Imre* esperes áldotta meg.
- Augusztus 19-én ökumenikus istentisztelet volt a Budai Református templomban, államalapításunk ünnepének előestéjén az Ökumenikus Tanács szervezésében, amelyen gyülekezetünk tagjai és *Balicza Iván* lelkész vettek részt.
- Augusztus 25-28-ig napközis hittantábor volt a gyülekezetünkben. *Miénk a vár!* címmel ismertettük meg a résztvevő gyermekekkel a templom, az istentisztelet és a keresztyén jelképek jelentését.
- Augusztus 28-án találkoztak azok a munkatársaink, akik ebben az évben a hitoktatásban és a gyermekmunkában fognak szolgálni a gyülekezetben. A közel 20 fős megbeszélésen az előttünk lévő feladatokról volt szó, majd két csoportban a gyülekezeti gyermekmunkát és az iskolai hit- és erkölcsstan-oktatás részleteit beszéltük meg.
- Augusztus 31-én adomány gyűjtés volt nálunk is. Az Ökumenikus Segélyszolgálat Egyházunkkal karöltve szervezi meg Iránban az üldözött keresztyének közötti segítő munkáját. Gyülekezetünkben ezen a vasárnapon 200.000 Ft gyűlt össze erre a célra, míg ezidáig az országos gyűjtés eredménye meghaladta a 2.000.000 Ft-ot. Imádságban is hordozzuk azokat a keresztyén testvéreinket, akiket szerte a világban hitük miatt üldözik!
- Szeptember 6-án *Bence Imre* részt vett Nagyvelegén a Fejér-Komáromi Egyházmegye ifjúsági táborának 50. születésnapján. A komoly múlt-ra visszatekintő ifjúsági munka emlékeit egy kiadvánnyal is megörökítették a szervezők.
- Szeptember 7-én 9.00 órakor tanévnyitó istentiszteletet tartottunk, amelyen a hittanosokat és a hitoktatókat áldással indítottuk az új munkáévre.
- Szeptember 13-án kérte Isten áldását házasságára *Balicza Dóra* és *Burján Dénes*. Az igehirdetés szolgálatát az édesapa, *Balicza Iván* végezte.
- Szeptember 20-án a II. kerületi ökumenikus óvoda tanévnyitó istentiszteletén *Bence Imre* lelkész is szolgált a pasaréti katolikus templomban.
- Szeptember 21-én *Glauben und bedenken* címmel az erdélyi szászok 70 évvel ezelőtti deportálására emlékeztünk kétnyelvű ünnepi istentisztelettel és villámkiállítással. Igét hirdetett *Zoran Kezdy*, szász lelkész.
- Szeptember 21-28. között az *Ars Sacra* hét alkalmából *Budai Hollán István* fotói és grafikái láthatók a templomunkban.

Lelkészi Hivatal

(1014 Budapest I. ker. Táncsics M. u. 28.)

Angler Mónika irodavezető

hétfő-péntek: 9.00-13.00

☎ és fax: 356-97-36

web-lap: <http://budavar.lutheran.hu>

e-mail: budavar@lutheran.hu

Gyülekezetünk lelkészei - fogadóórák:

Bence Imre – igazgató lelkész, esperes

kedd 15.00-18.00; péntek 9.00-13.00

☎ **356-97-36/18**

e-mail: imre.bence@lutheran.hu

Balicza Iván – lelkész

kedd 10.00-13.00; csütörtök 9.00-13.00

☎ **356-97-36/15**

e-mail: balicza@t-online.hu

Bencéné Szabó Márta – lelkész

szerda 9.00-13.00

☎ **356-97-36/18**

dr. Fabiny Tamás – püspök

☎ **394-23-35**

e-mail: tamas.fabiny@lutheran.hu

-----

dr. Pócze Tibor – felügyelő

e-mail: aszodipocze@t-online.hu

A Gazdasági Hivatal fogadóórája:

Kövesy Emese gazdasági vezető

hétfő-péntek: 9.00-13.00

Budavári Hírmondó

az Egyházközség tájékoztató hírlevele

Olvasó-szerkesztő: Váradi Adél

Grafika: Richly Zsolt

Tördelés: Varga Katalin

Felelős kiadó: Bence Imre igazgató lelkész

Nyomdai munkák: Rózsadomb Contact Kft.